

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarii in primvm, secvndvm, tertivm, et quintum Ethicorum Philippi Melanchthonis

**Melanchthon, Philipp
Aristoteles**

Argentinae, 1535

VD16 A 3417

Discrimen actvum et habitum insticiae atq, iniusticie

urn:nbn:de:bsz:31-106587

COMMENTARIA

ac naturale. Lex ignorari potest, ius
 primum ignorari non potest. Sed si
 sciens iniuste iudicat, nō seruat equa-
 litatē, sed plus captat gratiē, aut plus
 uindictæ expetit. Utigitur si quis se
 socium ad iniuriam inferendam alte-
 ri addiderit: & si fundum nō captat,
 tamen pecuniam captat: ita iniuste iu-
 dicans uelut socium se ad inferendā
 iniuriam addit: & quanquam nō ca-
 ptat fundum, tamen plus auferre gra-
 tiæ studet, aut odij fructum.

DISCRIMEN ACTVVM ET

*habitu iusticiæ atq; iniu-
 sticiæ.*

Præterea homines arbitrantur in
 sua potestate esse iniuste agere. Ideo
 que existimant iusticiā rē facilē esse.
 Verum id longe secus est. Nam uiti-
 are uxorem uicini, & uerberare pro-
 ximum, & argentum manu dare fa-
 cilia sunt, & in potestate nostra. Sed
 hæc facere assuefactos atq; habiles,
 nec facile est, nec in potestate nostra.

Ita &

IN ETHICA ARIST.

Ita & nosse iusta ac iniusta non exi-
stimant sapientiam. Quia facile sit
intelligere ea quæ præcipiunt leges.
Verum hæc non statim iuste fiunt,
nisi secundum accidens. Sed tunc iu-
ste fiunt, quæ certo modo decernuntur.
Difficilius autem hoc est quam ea
nosse, quæ ad tuendam ualitudinem
conducunt. Quanquam & ibi facile
est nosse mel, uinū, helleborū, quid
sit uri, quid secari. Verum quomo-
do hæc ad sanitatē conferant, & cui
& quando, tanta difficultas est, quā
difficile est medicū præstantē effici.
Propterea autem putant & iustos nō
minus posse iniuste agere. Quoniā
iustus non minus, sed magis etiā hæc
potest perpetrare, uitiare uxore alio
terius, uerberare alterū, & fortis po-
test abijcere clypeum, & uerso tergo
fugam dare. At timidum ac iniustū
esse, nō idem est, quod illa perpetra-
re, nisi secundum accidens, sed hæc
perpetrare assuefactos atq; habiles.

ARIA

rari potest
potest. Sed
nō seruare
gratias, aut
igitur si qu
interendam
dum nō cap
tata ita in
se ad inter
nanquam no
lus aufere
ctum.
r vvm et
ty. ini-
arbitrari
ste agere
iā re facile
s est. Nam
uerberare
manu dare
te nostra. Sed
s atq; habiles
effare nostra
11/8

COMMENTARIA

Sicut curare & mederi non sunt incidere, aut non incidere, aut remedia dare, & non dare, sed sic dare.

Hæc in speciem absurda uidentur his qui non discernunt inter agentes, qui agunt tanquam habiles et assuefacti, & alios qui agunt non uelut assuefacti, sed uel casu uel certe non semper simili studio. Puer non dicitur iustus, etsi alicubi reddit depositum ac iustum quiddam agit. Nondum enim habilis atq; assuefactus est ad iusticiam. Nero non est clemens etsi plurima uidetur humanissime facere: non est enim confirmata clementia, sed casu aut simulatione quadam aut ambitione ducitur ad humanitatis exēpla. Ajax non est timidus etiamsi aliquando perturbatus fugit. Nam animus habet robur quo se tamen erigere solet, & uincere perturbationem. Idq; robur ita confirmatum est, ut non facile debilitetur ac frangatur: in his exemplis lucet discrimen actionum, quæ ab habitu oriuntur, & quæ sine habitu sunt. Idq; discrimen in diiudicandis hominum moribus, et factis obseruari debet.

Circa qualia bona uersentur iusti, et quales sint qui iusti euadunt, uidelicet qui proficere possunt in rebus recte expetendis.

Iusta uero cadunt in hos, qui res expetunt

IN ETHICA ARIST.

petunt simpliciter bonas, quia in illis
expetendis aut excellere, aut deficere
possunt. Quidam autē ita fruuntur
bonis, ut nō nimium expetant, ut for
tasse dī: quidam prorsus sunt mali,
immedicabiles & inutiles. Alij uero
sunt eiusmodi ut aliquousq; profici-
ant id humanum est.

DISCRIMEN SVMM

iuris & equitatis.

Deinceps dicendum est de æqui-
tate, & æquo & bono, quomodo se
habeant equitas ad iusticiā, & æquū
ac bonū ad iustum. Non enim simpli-
citer idem significant, neq; tamen ge-
nere diuersa sunt. Interdū enim lau-
damus equitatem, et uirū equū & bo-
num, & translatione quadā pro bo-
no æquum dicimus, & melius quid-
dam esse prædicauimus æquū quam
iustum. E contra absurdū uidet lau-
dare æquitatē si aduersatur iusticię,
si quis expendat hæc subtili ratione.
Aut em̄ iusticia nō est laudanda, aut

*Æquum
quid.*